TRANSPORDI TEEKAART

Rohetiiger

Rene Pärt

EESMÄRK

Teekaart on transpordisektori **konkurentsivõimet tõsta aitav tegevuskava**, mille aluspõhimõtted on **minimaalne keskkonnamõju** ning **maksimaalne ühiskondlik ja majanduslik heaolu**.

Teekaart käsitleb nii **reisijate kui kaupade liikumist kõigil neljal transpordiliigil**: maantee-, mere-, raudtee- ja lennutranspordis.

90% CO_2ekv kokkuhoid aastaks 2040.

AJAKAVA

01.03 – projektijuht

Üldeesmärkide määratlus, meeskondade komplekteerimine ja admin tööd

01.04 – suunajuhid

Taustainfo kogumine ja analüüs:

reisijate- ja kaubaveomahud, sõidukipark, taristu, väljakutsed

CO_2 ning lisamõõdikute andmed, raamdokumentatsioon.

30.06 – I etapp valmis

Paus

01.08 – II etapi algus

Positiivne baasstsenaarium

Tulemuslik stsenaarium

2040. aasta transpordisektori visioon

Vajalike muudatuste ettepanekud ja nende analüüs

Uued tehnoloogiad ja lahendused

31.12 – II etapp valmis

Tekstitoimetus, kujundus, küljendus

31.01 – Teekaart valmis

MEESKOND

MEESKONNA STRUKTUUR

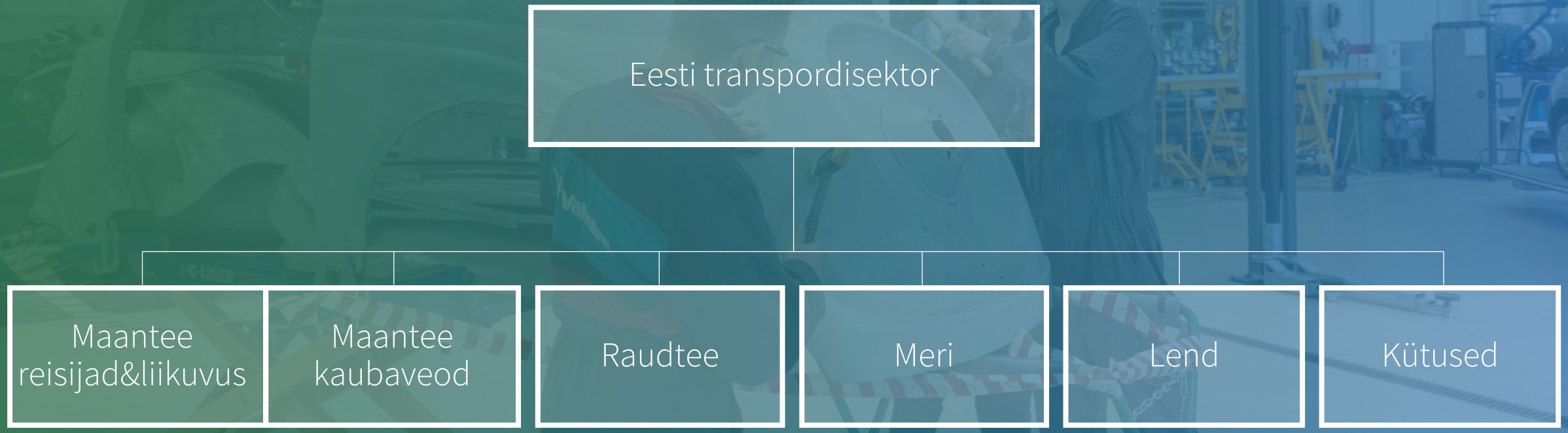

Taustal: Kliimaministeerium, Transpordiamet, Keskkonnauuringute Keskus jt

MAANTEETRANSPORT

Reisijatevedu & liikuvus

Kersten Kattai

Eesti Autoettevõtete Liit

Tegevjuht

Bolt

Modern Mobility

Reval Auto

Hansabuss

Tallinna Linnatransport

GoBus

Lux Express

TalTech

Tallinna Ülikool

AMTEL

MAANTEETRANSPORT

Kaubaveod

Kaur Sarv

Scania Baltics

Jätkusuutlike lahenduste juht

DPD

DHL Logistics

Lajos

Schenker

AloneWolf

ERAA

TalTech

Omniva

Selver

ELEA

Tallinna Tehnikakõrgkool

RAUDTEETRANSPORT

Reisijad & kaubad

Kai Peet

Eesti Raudtee

Keskkonnakaitse peaspetsialist

Eesti Raudtee

Rail Baltica

Elron

Operail

TalTech

Edelaraudtee

GoRail

MERETRANSPORT

Reisijad & kaubad

Guldar Kivro

TS Laevad ja Eesti Laevaomanike Liit

Juhatuse liige

Tallinna Sadam

Saarte Liinid

TS Laevad

Kihnu Veeteed

Alfons Hakans

Tallink

Eckerö Line

Viking Line

DFDS

Mereakadeemia

Laevaomanike Liit

LENNUTRANSPORT

Reisijad & kaubad

Kadi Jette Tamjärv

Tallinna Lennujaam

Keskkonna ja ESG juhtivspetsialist

Nordica

Tallinna Lennujaam

SmartLynx

XFly

Lennuliiklusteenindus

Ospentos

Lennuakadeemia

Lennundusklaster

DHL Express

HETKEOLUKORD

CO_2 RIIKLIK BILANSS*

* - korrigeeritud

MAANTEETRANSPORT

Väljakutsed

Sõitjatevedu ja liikuvus:

- autostumise trend;
- säästval viisil ja ühistranspordiga liikumiste langus;
- ühistranspordi kiirus, mugavus ja kättesaadavus.

Kaubaveod:

- suuremahuliste investeeringute vajadus;
- üle-Euroopaline konkurents;
- laadimis- ja tankimistaristu puudumine.

kt CO_2ekv

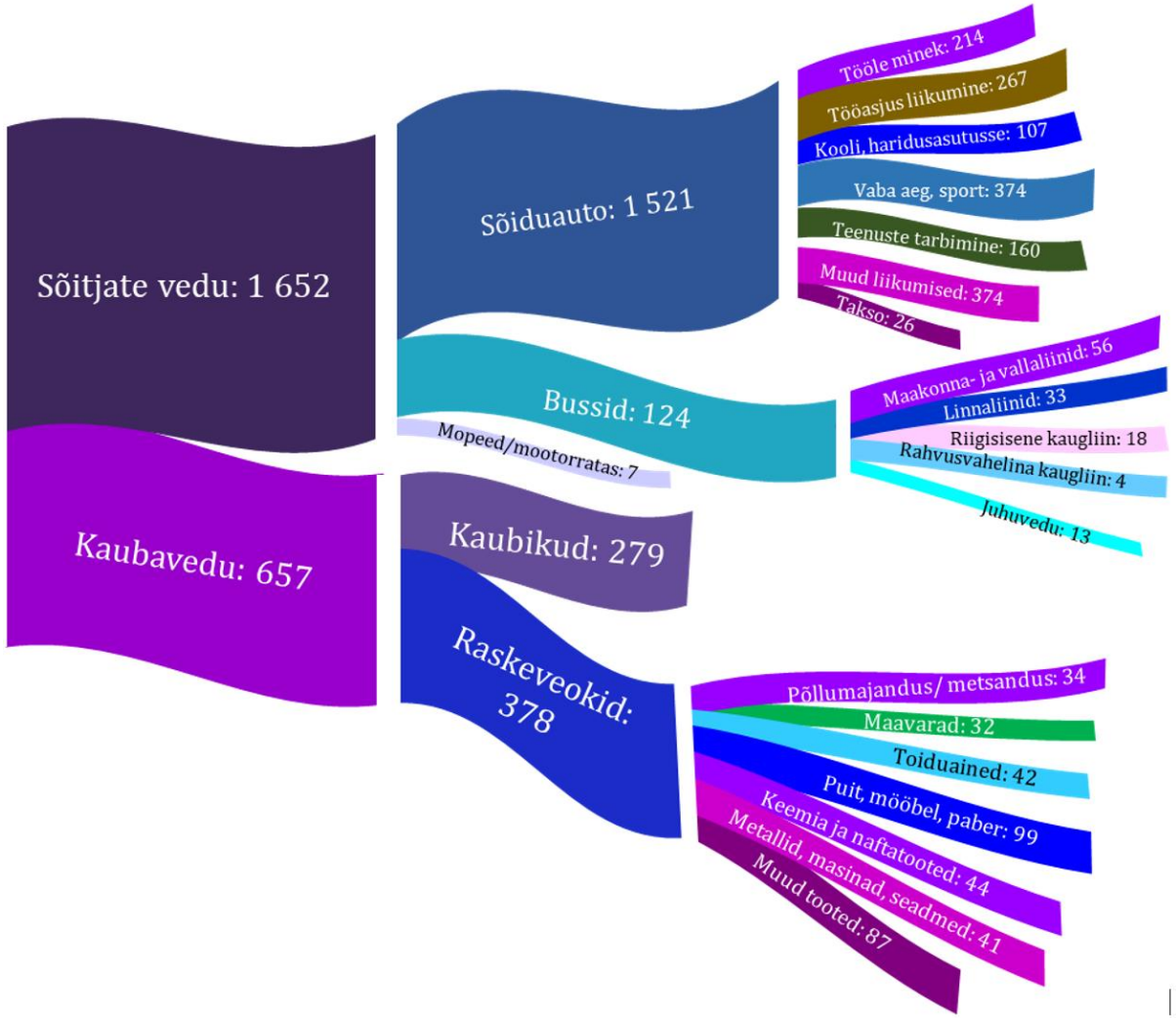

Allikas: autorite koostatud

RAUDTEETRANSPORT

Väljakutsed

- Läbilaskevõime ja kiirused.
- Ühistranspordivõrguga sidusus.
- Elektrifitseerimise investeeringute maht.
- Diiselvedurite asendamine alternatiivsete kütustel töötavate veduritega.

kt CO_2ekv

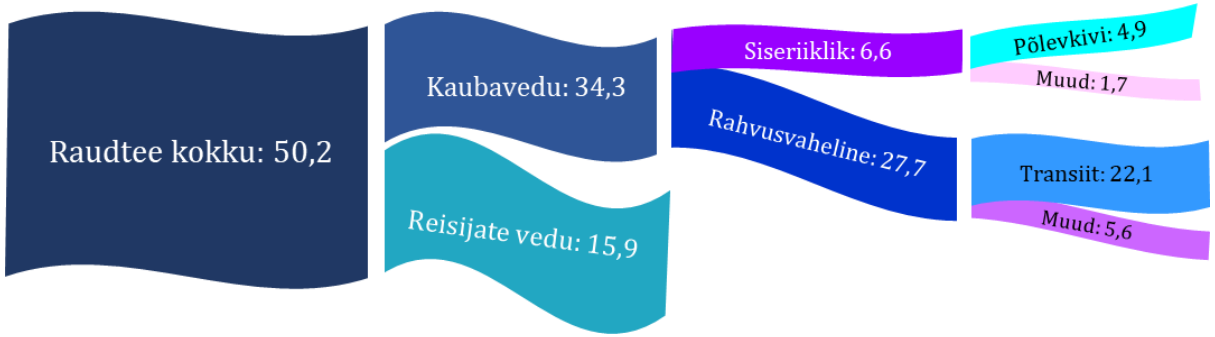

Allikas: autorite koostatud

LENNUTRANSPORT

Väljakutsed

- Alternatiivkütuste kasutuselevõtt ja kestlikele lennukikütustele üleminek.
- Vesinik- ja elektritehnoloogia varajane arengustaadium.
- Ühtlustatud ja kohustuslikud regulatsioonid.

Siseriiklik, kt CO_2ekv

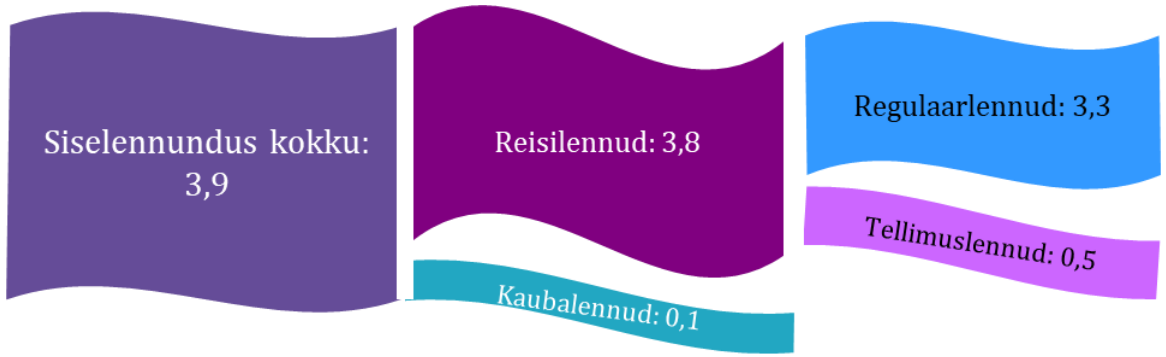

Allikas: autorite koostatud

TRANSPORDISEKTOR 2040

MAANTEETRANSPORT
REISIJATEVEDU JA LIIKUVUS

- Emissiooni regulatsioonid.
- Autostumise trendi peatumine ja läbisõidu vähenemine.
- Ühistranspordi kasutamise kasv ja modaalnihe.
- Reisijate arv sõiduautos 1,3lt 1,7le.
- Akutehnoloogia areng: liitium-, naatrium- ja tahkisakud.
- Laadimistaristu väljaehitus.

Sõiduautod

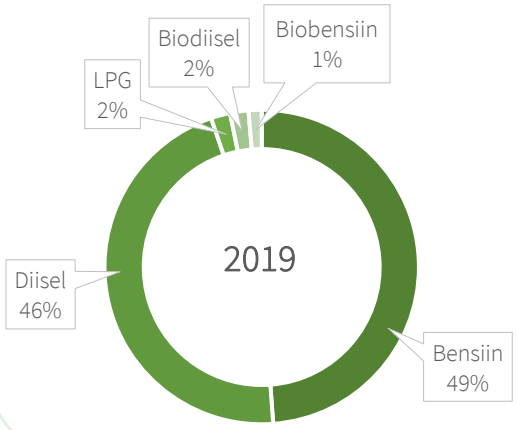

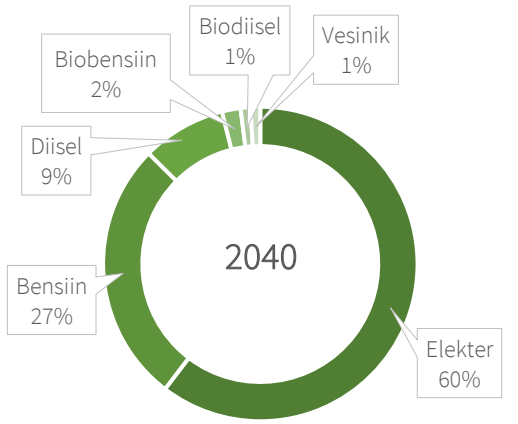

Bussid

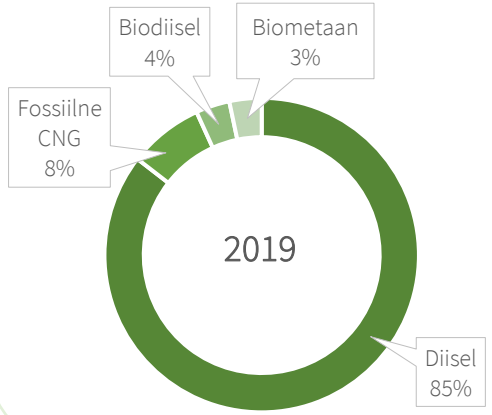

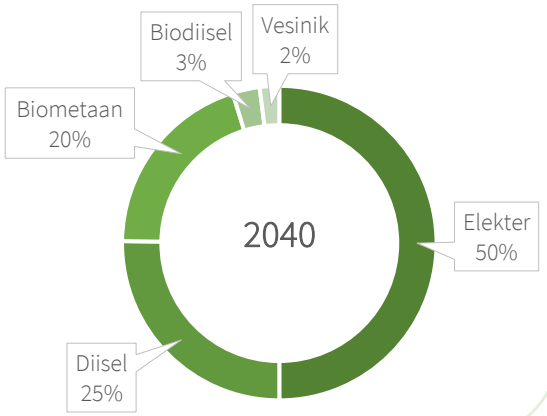

Allikas: autorite koostatud

MAANTEETRANSPORT
KAUBAVEDU

- Emissiooni regulatsioonid.
- Raskeveokite arvu ja läbisõidu vähenemine:
  - pikemad autorongid (kaubatonnaaži kasv);
  - optimaalne modaalnihe maanteelt raudeele.
- Digitaliseerimine ja tõhususe kasv.
- Akutehnoloogia areng: liitium-, naatrium- ja tahkisakud.
- Laadimistaristu väljaehitus.

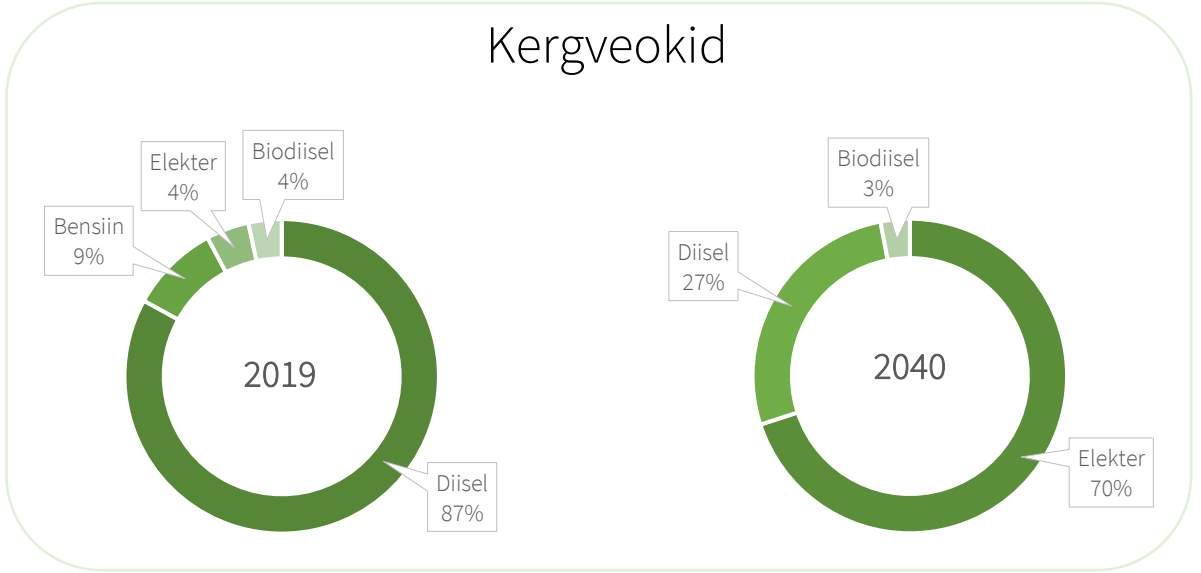

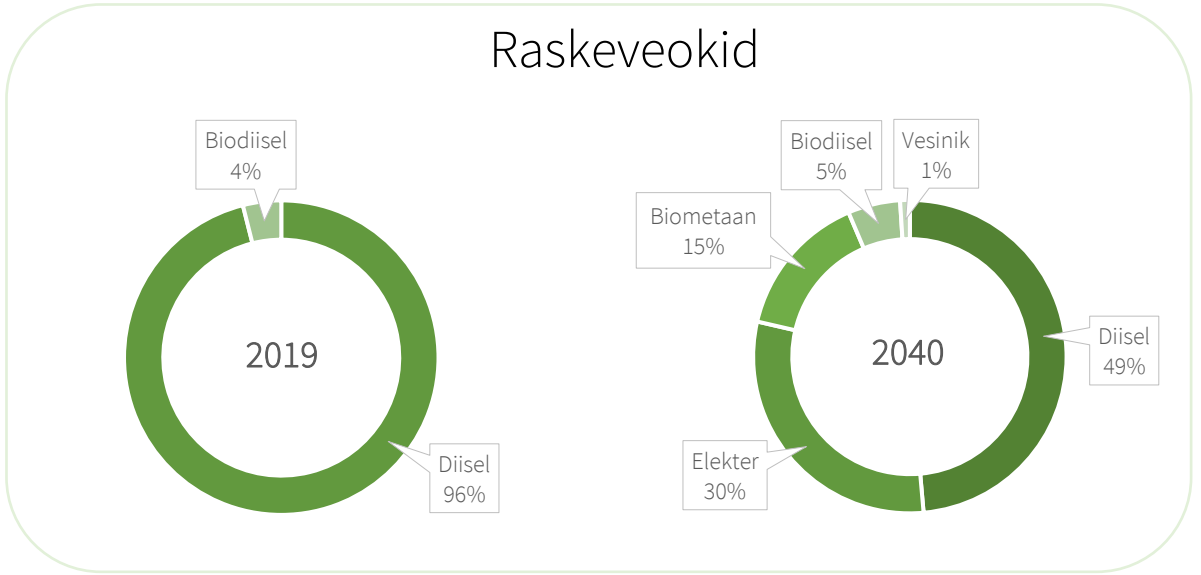

Allikas: autorite koostatud

RAUDTEETRANSPORT

- Reisijate mahu oluline tõus.
- Veosekäibe suurenemine:
  - Rail Baltica (RB);
  - modaalnihe ja rahvusvaheline koostöö.
- Raudteede elektrifitseerimine.
- Õgvendused ja kiiruste tõus.
- Reisijateveos akurongid.
- Kaubaveos diiselvedurite asendamine.

Reisijatevedu (va RB)

Kaubavedu (va RB)

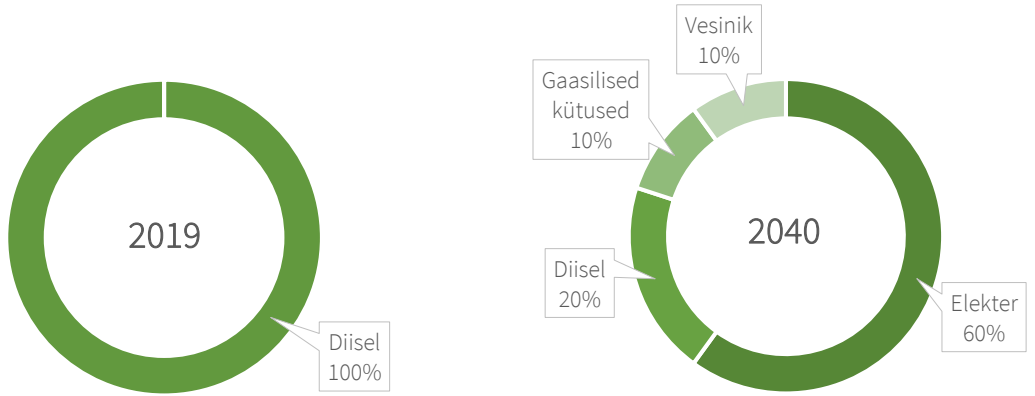

Allikas: autorite koostatud

LENNUTRANSPORT

- Siseturismi kasvutrend.
- Kestlike lennukikütuste kasutamine.
- Uuemad ja kütusesäästlikumad lennukid.
- Vaba marsruudi piirkond ja lennujuhtimise lahendused.
- Kestlikud lahendused lennujaamades.

Siseriiklik lennundus

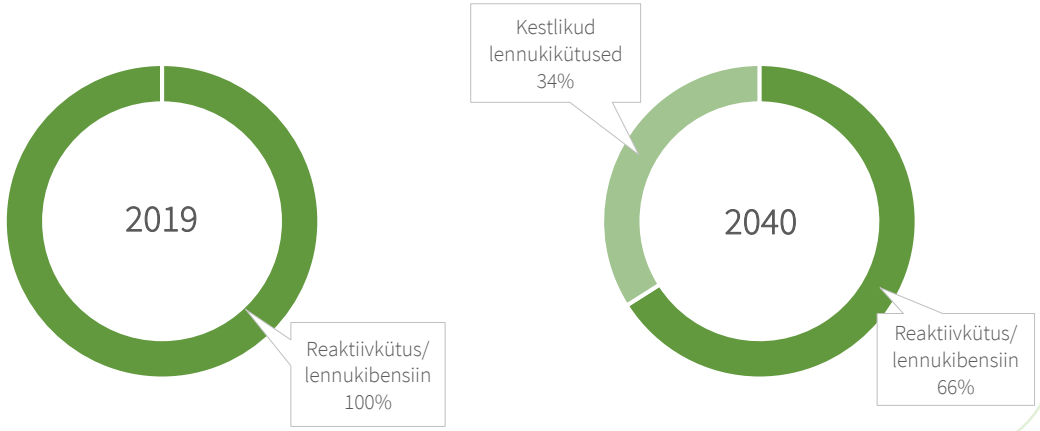

Rahvusvaheline lennundus

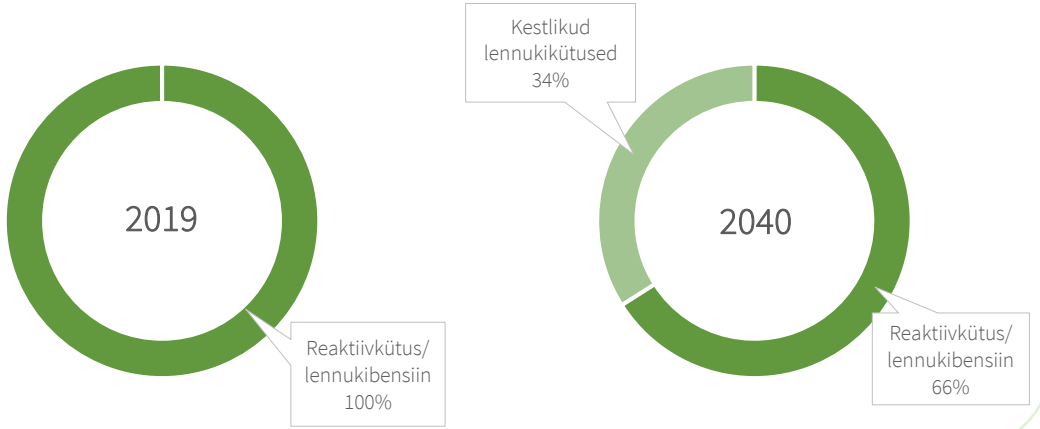

Allikas: autorite koostatud

MUUDATUSETTEPANEKUD

FOOKUS

Riikliku bilansi heitest **65% pärineb sõiduautodest,** valdav osa liikumistest toimub linnas ehk **enamik meetmetest on vajalik suunata linnadesse**.

Reisijatevedu ja liikuvus:

- Ühistranspordi ja aktiivsete liikumisviiside arendamine ning modaalnihke realiseerimine sõiduauto kasutamiselt alternatiivsetele liikumisviisidele.
- Autostumine peab peatuma, ühistranspordivõrk (buss, tramm, rong) arenema ning jalakäijatele, jalgrattaga jt aktiivseid liikumisviise kasutavatele liiklejatele tagama eelisõiguse.

Kaubaveod:

- Alternatiivsete kütuste kasutuselevõtt ning vastava laadimistaristu tagamine.
- Rahvusvaheline koostöö, sh põhja-lõuna veokoridori kaubavedude suunamine Rail Balticale.

Üldine:

- Elektrivõrgu täiendav tugevdamine ja parem tarbijasuunalise liitumise võimaldamine.
- Tarkade lahenduste kasutamine võrgu ressursi optimeerimisel.

MAANTEETRANSPORT
REISIJATEVEDU JA LIIKUVUS

Meede	Selgitus
Multimodaalsed liikuvuskeskused	Ennekõike linnades, transpordiliike ühendavad sõlmpunktid, modaalnihe sõiduauto kasutamiselt ühisliikuvuse kasutamisele.
Kiired bussiühendused suuremate keskuste vahel	Ühistranspordi kiiruse tõstmine, ettevedu nii läbi avaliku liiniveo kui ka nõudluspõhiste liinidega.
Ühissõidukite rajad ja prioriteet Tallinnas ja Tartus	Ühistranspordi eraldamine muust liiklusest ja selle kiiruse suurendamisega konkurentsivõime tõstmine.
Auto ühiskasutuse suurendamine	Sihttase 1,7 inimest autos, teadlikkuse tõstmine.
Automaksu kasutuspõhine rakendamine	Maksu tasumine ka lühemate perioodide eest kui aastapõhiselt, millele lisaks asukohapõhisuse arvestamine.
Sõidukiiruse alandamine kõrval- ja kohalikel teedel	Maksimaalse sõidukiiruse alandamine kiiruseni 80 km/h, mis aitab kaasa nii liiklusohutusele kui kütuse säästule.
Rööbastranspordi arendused Tallinna linnapiirkonnas	Trammiliinide väljavalimine ja ühenduste rajamisega alustamine.
Liikuvusega arvestav maa- ja ruumikasutuse planeerimine	Autokesksusest loobumine, hästi kättesaadavad ja kiired ühistranspordiühendused, jalgsi- ja rattaliikumine ning mikromobiilsuse võimaluste loomine.
Targad elektriauto kodulaadijad	Targa laadija soetamise toetamine, elektrisüsteemi reguleerimisturul tasakaalustava varana osalemine.
Rataste ostutoetus	E-rataste jt aktiivseid liikumisviise toetavate vahendite ostutoetus.

MAANTEETRANSPORT
KAUBAVEDU

Meede	Selgitus
Pikemate ja raskemate autorongide lubamine	EURO VI taastuvkütustega ja elektriliste raskeveokite autorongide pikkuse suurendamine 25,25-meetrini aastaks 2025 ja 34,5-meetrini aastaks 2030.
Biometaani ja elektriveokite kasutuse suurendamine	Kohalike gaasi- ja elektriveokite kasutamise toetamine Eesti sisestel kaubavedudel ning elektriveokite ostutoetus koos logistikakeskuste ning depoolaadimise toetusega.
Avaliku sektori transpordi ja veoteenuste hanked jätkusuutlikumaks	Keskkonnasõbralikuma veeremi kasutamise selge eelistamine riigihangetes.
Eesti kohaliku veokipargi uuendamine	Kohaliku veokipargi uuendamise toetus EURO 0-V heiteklassidest EURO VI-le, teekasutustasu ja raskeveokimaksu vabastus elektri- ja gaasiveokitele ja tasu diferentseerimine sisepõlemismootoriga veokitele EURO-klasside alusel.
Raskeveokite laadimistaristu arendamine	Riigi poolt vähempakkumiste tüüpi oksjonite korraldamine (sarnaselt taastuvenergia arendamise oksjonitele) strateegilistesse kohtadesse laadimistaristu väljaehituseks.

RAUDTEETRANSPORT

Meede	Selgitus
Akurongide kasutuselevõtt reisijateveos	Elroni rongipargis olevast 20 diiselveeremist 16 ümberehitus akudele, et elektrifitseeritud taristu piirkonnast välja sõites saaks veerem edasi liikuda akudest saadava energia abil.
Taktsõiduplaani rakendamine	Rongireisijate arvu kasvatamine koos taktisõlmede loomisega, kuhu ühissõidukid igal tunnil koonduvad, luues integreeritud ühistranspordivõrgu.
Diiselvedurite asendamine alternatiivkütustel töötavate veduritega	Keskkonnasõbralike vedurite ostu või olemasolevate ümberehituse toetamine, diiselkütuselt vesiniku, gaasi või elektri kasutamisele liikumine.
Põhja-lõuna veokoridori arendamine	Taristuprojekti kõrval strateegilise kokkuleppe saavutamine modaalnihke realiseerimiseks.

LENNUTRANSPORT

Meede	Selgitus
Kestlike lennukikütuste tarneahela arendamine ja kindlustamine	Tootmisvõimsuste arendamine, et tagada kohalikule turule vajalik kättesaadavus. Siseriiklike lendude kütusekomponendist tuleneva hinnavahe katmine.
Lennujuhtimise arendamine	Vabalt valitavate marsruutidega õhuruumi laiendamine. Riigipiiride ülese lennuliikluse korraldamise süsteemi loomine. Ird- ja multitornide rakendamine lennujuhtimise optimeerimiseks, kütusesäästuks ja taristu süsinikujalajälje vähendamiseks.
Uuemate ja kütusesäästlikumate lennukite kasutusele võtmine	Lennukiparki investeerimine, et saavutada efektiivsem kütusekasutus ja madalamad hooldus- ja remondikulud.
Paindlikkus siseriiklike lendude korraldamisel	Teenindava lennuki mahutavuse hooajaline optimeerimine, et suvel vältida teenuse kättesaadavuse riski nii kohalikele elanikele kui turistidele ning talvel vähendada madala täituvusega reise.

TÄNAN!

Rohetiiger

Rene Pärt